

Komunikat w sprawie zasad poruszania się dzieci po drogach zgodnie z przepisami prawa

Dziecko do lat siedmiu na drodze a obowiązek regulacji kwestii przyprawiania i odbierania dzieci z przedszkola lub szkoły

Zgodnie z art. 43 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (j.t. Dz.U. z 2012 r. poz. 1137 ze zm.) dziecko w wieku do 7 lat może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która osiągnęła wiek co najmniej 10 lat. Nie dotyczy to strefy zamieszkania i drogi przeznaczonej wyłącznie dla pieszych. Oznacza powyższe, że dzieci do lat siedmiu co do zasady nie mogą poruszać się samodzielnie po drogach. Na drogę (definicję „drogi” wskazano w art. 2 pkt 1 Prawa o ruchu drogowym) mogą wyjść wyłącznie z osobami, które ukończyły przynajmniej 10 lat, a więc przykładowo ze starszym rodzeństwem. Odmienne jest wyłącznie w przypadku strefy zamieszkania (oznaczonej znakami D-40 i D-41) oraz drogi przeznaczonej wyłącznie dla pieszych (oznaczonej znakami C-16 i C-16a), po których dziecko do lat siedmiu może poruszać się samodzielnie.

Należy zauważyć, że do wyżej cytowanego przepisu art. 43 Prawa o ruchu drogowym został dostosowany przepis art. 89 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (j. t. Dz.U. z 2015 r., poz. 1094 ze zm.). Stanowi on, że ten kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim do lat 7, dopuszcza do przebywania małoletniego na drodze publicznej lub na torach pojazdu szynowego, podlega karze grzywny albo karze nagany. Kara grzywny – zgodnie z art. 24 ust. 1 kodeksu wykroczeń – może w tym przypadku wynosić maksymalnie 5000 zł. Należy podkreślić, że osoba „mająca obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim”, o której mowa w powyższym przepisie, to nie tylko rodzice lub prawni opiekunowie dziecka, ale każda osoba, której dziecko zostało pod opiekę powierzone. Może być to zatem również nauczyciel przedszkola lub szkoły, do której dziecko uczęszcza. Jak zatem wynika z powyższego przedszkole lub szkoła, do której dziecko lub uczeń uczęszcza, musi zapewnić dziecku lub uczniowi poniżej siódmego roku życia opiekę dopóki nie zgłosi się po nie odpowiednia, uprawniona osoba. Nauczyciel nie może zatem pozwolić na opuszczenie przedszkola lub szkoły przez uczęszczające do tego przedszkola lub szkoły dziecko małoletnie poniżej 7 roku życia. Warto przy tym podkreślić, że choć nauczyciel nie będzie ponosił odpowiedzialności wykroczeniowej za dziecko co najmniej siedmioletnie, które samodzielnie opuściło teren szkoły, to jednak powinien on respektować prośbę rodziców o to, by dziecko nie oddalało się bez opieki osoby uprawnionej do jego odbioru. Może to mieć znaczenie dla innych niż wyżej wymieniona rodzajów odpowiedzialności – przykładowo, gdyby pozostające bez opieki dziecko uległo wypadkowi.

Powyższe jednoznacznie wskazuje, że przepisy regulujące kwestię poruszania się dzieci po drogach powinni mieć na względzie nie tylko rodzice, ale również przedszkola i szkoły, gdyż kwestia możliwości samodzielnego poruszania się małoletnich po drogach wpływa na organizację zasad przyprawiania i odbierania ich z i do przedszkoli i szkół. Do uregulowania w statucie kwestii przyprawiania i odbierania dzieci z przedszkola zobowiązuje wprost przepis § 2 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. nr 61, poz. 624 ze zm.; dalej jako „rozporządzenie”). Przepis ten stanowi, że statut przedszkola określa szczegółowe zasady przyprawiania i odbierania dzieci z przedszkola przez rodziców (prawnych opiekunów) lub upoważnioną przez nich osobę zapewniającą dziecku pełne bezpieczeństwo (...). Natomiast w przypadku szkół podstawowych ani w art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie

oświaty (j.t. Dz.U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm.), ani w rozporządzeniu nie wskazano wprost obowiązku ujęcia w statucie uregulowań odnoszących się do zasad przyprawiania i odbierania uczniów przez rodziców lub inne uprawnione osoby. Biorąc jednak pod uwagę to, że granica wieku (osiągnięcie 7 lat), którą określono moment, od jakiego dziecko może samodzielnie poruszać się po drodze, nie została synchronizowana z wiekiem, od którego dziecko jest zobligowane rozpocząć realizację obowiązku szkolnego (zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o systemie oświaty – 6 lat), przemawia za tym, by kwestia przyprawiania i odprowadzania do szkoły dzieci (zwłaszcza dzieci do lat 7) została ujęta również w przepisach statutów szkół podstawowych. W opinii Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty kwestia ta jest bowiem elementem organizacji szkoły podstawowej, o której mowa zarówno w art. 60 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty, jak i w § 4 załącznika nr 2 do rozporządzenia. Ponadto wpływa ona na zakres zadań nauczycieli, którym uczniowie są pod opiekę powierzani (art. 60 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty i § 11 załącznika nr 2 do rozporządzenia); w praktyce to bowiem nauczyciele będą musieli pilnować, by dziecko do lat 7 nie wyszło na drogę bez opieki osoby uprawnionej. Powyższe determinuje możliwość uregulowania omawianej kwestii w statucie szkoły podstawowej. Warto w tych przepisach wskazać, że dziecko może być odbierane przez rodzica lub prawnego opiekuna dziecka. Natomiast w sytuacji, gdy rodzice lub prawni opiekunowie chcą, by ich dziecko było odbierane przez inną osobę (przykładowo: przynajmniej 10-letnie rodzeństwo, babcię lub inną osobę), statut może wskazywać na konieczność pisemnego (z uwagi na względy dowodowe) upoważnienia przez rodziców lub prawnych opiekunów konkretnej osoby do odbierania danego dziecka z przedszkola lub szkoły.

Kolumny pieszych do lat 10

Szczególne zasady ruchu pieszych małoletnich do lat 10 zostały przewidziane dla sytuacji poruszania się tego rodzaju pieszych w kolumnie, a więc w zorganizowanej grupie pieszych prowadzonej przez kierownika (art. 2 pkt 19 ustawy Prawo o ruchu drogowym). Przepis art. 12 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym wskazuje, że kolumna pieszych do lat 10 jest obowiązana korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku – z pobocza. Jeżeli nie ma pobocza lub czasowo nie można z niego korzystać, może korzystać z jezdni, pod warunkiem zajmowania miejsca jak najbliżej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi. Wspomniana kolumna jest obowiązana iść lewą stroną drogi. Ponadto piesi w wieku do 10 lat mogą iść w kolumnie tylko dwójkami pod nadzorem co najmniej jednej osoby pełnoletniej (art. 12 ust. 4 Prawa o ruchu drogowym). Ruch po jezdni kolumny pieszych w wieku do 10 lat w warunkach niedostatecznej widoczności jest zabroniony (art. 12 ust. 7 Prawa o ruchu drogowym). Do ruchu kolumn pieszych małoletnich do lat 10 mają zastosowanie również przepisy art. 12 ust. 5 i 6 ustawy Prawo o ruchu drogowym, a zatem przepisy, które stosuje się do wszystkich rodzajów kolumn pieszych.

Należy dodać, że choć kwestie związane z ruchem kolumn pieszych do lat 10 nie powinny być regulowane statutami przedszkoli lub szkół – to jednak przepisy regulujące tę problematykę powinny być stosowane przez nauczycieli m.in. podczas spacerów i wycieczek szkolnych, kiedy to zdarza się, że dzieci i uczniowie poruszają się właśnie w pieszych kolumnach. Stąd warto zadbać, by kadra nauczycielska wykazywała się ich dokładną znajomością.

Odblaski

Na zakończenie – w celu uzupełnienia informacji w sprawie pieszego ruchu dzieci po drogach – warto wspomnieć, że do dnia 31 sierpnia 2014 r. w przepisach Prawa o ruchu drogowym (art. 43 ust. 2) istniał obowiązek używania przez dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu. Obecnie (od 31 sierpnia 2014 r.) obowiązek ten został jednak rozszerzony na

wszystkich pieszych, co znalazło swój wyraz w art. 11 ust. 4a w związku z art. 11 ust. 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym. W aktualnym stanie prawnym ww. przepis stanowi, że pieszy poruszający się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym jest obowiązany używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu, chyba że porusza się po drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych lub po chodniku. W związku z powyższym warto przypomnieć zarówno dzieciom, jak i młodzieży o występującym w przypadku poruszania się poza obszarem zabudowanym obowiązku noszenia odblasków, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym, kiedy widoczność na drodze jest znacznie ograniczona i kiedy wcześniej zapada zmierzch. Natomiast rodzicom warto uświadomić powinność wyposażenia każdego ucznia (niezależnie od jego wieku) w elementy odblaskowe, w sposób znaczący podnoszące bezpieczeństwo na drodze.

(<https://kuratorium.kielce.pl/12368/komunikat-w-sprawie-zasad-poruszania-sie-dzieci-po-drogach/>)